

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 42/2024-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 7T/10/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7T/10/2015. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a priznal mu finančné zadost'učinenie vo výške 6 000 eur. Zároveň žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie pred ústavným súdom, odvolávajúc sa na svoju finančnú situáciu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom uviedol, že v napadnutom konaní bolo nariadených niekoľko hlavných pojednávaní, avšak vo veci samej nebolo rozhodnuté. Vzhľadom na nečinnosť okresného súdu využil aj sťažnosť na nečinnosť na nadriadenom súde v súlade s § 55 ods. 3 Trestného poriadku, avšak okresný súd „ponecháva sťažovateľa aj naďalej v právnej neistote“. Trestná vec sťažovateľa nie je po právnej a ani procesnej stránke zložitá. Sťažovateľ priznal vinu.

Postup okresného súdu považuje za neefektívny, keďže od podania obžaloby uplynulo 8 rokov a 11 mesiacov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

3. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

4. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom [§ 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená (I. ÚS 60/2019).

5. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

6. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy prieťahovým postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré už trvá viac ako osem rokov.

7. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd dopytom na okresnom súde zisťoval výsledok sťažovateľom tvrdenej skutočnosti, že podal sťažnosť na nečinnosť na nadriadenom súde v súlade s § 55 ods. 3 Trestného poriadku, keďže v ústavnej sťažnosti len konštatuje, že ho okresný súd „*ponecháva aj naďalej v právnej neistote*“. Okresný súd podaním označeným ako „*Sťažnosť na prieťahy v súdnom konaní – odpoveď*“ z 20. septembra 2023 (doručeným sťažovateľovi 26. septembra 2023) vyhodnotil podanie sťažovateľa z 30. augusta 2023 (doručené okresnému súdu 5. septembra 2023) ako sťažnosť v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktorú považoval za

nedôvodnú a neopodstatnenú s dôrazom na to, že ju sťažovateľ bližšie nekonkretizoval. Zároveň uviedol, že „predmetná trestná vec bola do senátu 35T pridelená dňa 02.09.2022, v ktorom čase už boli vo veci vytýčené termíny hlavného pojednávania na 06.10.2022 a 18.10.2022. Uvedené termíny boli zrušené z dôvodu zmeny zákonného sudcu, keď vzhľadom na rozsah spisu a vyšší počet ďalších prerozdelených vecí nebolo možné sa s touto vecou v krátkom čase riadne oboznámiť. Ďalší termín hlavného pojednávania bol určený dňa 14.02.2023 na deň 06.06.2023, a to z dôvodu zachovania časovej rezervy, keďže dňa 13.02.2023 si spis vyžiadal Ústavný súd Slovenskej republiky na rozhodovanie o ústavnej sťažnosti spoluobžalovaného vo veci. Hlavné pojednávanie vytýčené na deň 06.06.2023 sa uskutočnilo a za účelom vykonania ďalšieho dokazovania bolo odročené na termín 06.10.2023.“.

8. Podľa čl. 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

9. Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prietahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k prietahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákoľvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadenom súde, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu. Ďalší postup podľa odsekov 4 a 5 tohto ustanovenia predpokladá zjednanie nápravy, teda odstránenie stavu právnej neistoty strany buď aktuálne konajúcim súdom, alebo nadriadeným súdom, ktorý ak zistí prietahy, určí primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu.

10. Ústavný súd už opakovane judikoval, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (II. ÚS 31/09, IV. ÚS 296/2010, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021). Obdobný názor vo vzťahu k porovnateľnej právnej úprave § 91 rakúskeho Gerichtsorganisationsgesetz (zákon o organizácii súdov) zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva (pozri rozsudok vo veci Holzinger proti Rakúsku z 30. 1. 2001, sťažnosť č. 23459/94, bod 16 a nasl.).

11. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti konštatuje, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti nevyužil možnosť podania právneho prostriedku podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku na ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo možno urobiť len riadne odôvodneným podaním. Využitie právneho prostriedku sťažnosti v zmysle zákona o súdoch s ním nie je možné stotožňovať.

12. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nevyužil právny prostriedok ochrany svojich práv, ktorý mu osobitný predpis (Trestný poriadok) účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnený, ústavný súd jeho ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

13. Ústavný súd na záver dopĺňa a zdôrazňuje, že tento záver nevyklučuje možnosť sťažovateľa opätovne sa obrátiť na ústavný súd po uplatnení (vyčerpaní) sťažnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného

poriadku, ak by sa domnieval, že tým nedosiahol odstránenie stavu namietaného porušovania ním označených práv.

III.2. K sťažovateľom podanej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

14. Vo vzťahu k žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ústavný súd konštatuje, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

15. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti a pripojeného spisu okresného súdu konštatuje, že nebola splnená druhá podmienka na ustanovenie právneho zástupcu, keďže v prípade sťažovateľa ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku, ako to vyplýva z tohto rozhodnutia, a ani ustanovenie právneho zástupcu by na prijatých záveroch ústavného súdu nič nezmenilo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu